

Sygn. akt IV CSK 214/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej "K." w G.
przeciwko Prezydentowi Miasta G. o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 stycznia 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 5 listopada 2012 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie oraz postanowienie Sądu
Rejonowego w G. z dnia 12 września 2012 r., sygn. akt
I C .../12, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Spółdzielnia Mieszkaniowa „K.”, działając na podstawie art. 78 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm. – dalej: „u.g.n.”), złożyła wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego jest uzasadniona w innej wysokości niż wynikająca z pisma Prezydenta Miasta G. z dnia 31 maja 2010 r. o nr MGZ.MM.72240-27/10, wskazując oprócz wnioskodawcy właściwy organ: Prezydenta Miasta G. Orzeczeniem z dnia 11 czerwca 2012 r., Samorządowe Kolegium Odwoławcze w G. orzekło, że obowiązuje opłata dotychczasowa. Sprzeciw od powyższego orzeczenia SKO wniósł Prezydent Miasta G. działający w imieniu Gminy Miasta G. Sąd Rejonowy zobowiązał Spółdzielnię Mieszkaniową „K.” do usunięcia braków formalnych pozwu, w tym poprzez wskazanie (sprecyzowanie oznaczenia) strony pozwanej. W odpowiedzi powódka wskazała, iż stroną pozwaną w sprawie jest Gmina Miasta G.

Postanowieniem z dnia 12 września 2012 r., Sąd Rejonowy odrzucił pozew. W uzasadnieniu wskazał, iż stronami postępowania (zarówno przed SKO, jak i przed sądem powszechnym) są właściciel nieruchomości oraz jej użytkownik wieczysty. Wypowiedzenie dotychczasowej wysokości opłaty rocznej ma charakter czynności cywilnoprawnej i jest dokonywane w imieniu publicznego właściciela przez organ upoważniony do jego reprezentowania (gdy właścicielem jest Skarb Państwa - przez starostę, a gdy właścicielem jest jednostka samorządu terytorialnego - przez organ wykonawczy tej jednostki). Jednak stroną użytkownika wieczystego jest właściciel, a nie reprezentujący go organ, gdyż zarówno Skarb Państwa, jak i jednostki samorządu terytorialnego jako osoby prawne mają zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych. Zatem, wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona lub uzasadniona w innej wysokości, powinien być złożony przeciwko właścicielowi (Skarbowi Państwa lub konkretnej jednostce samorządu terytorialnego), a nie przeciwko organowi reprezentującemu właściciela (staroście, wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta, zarządowi powiatu lub zarządowi województwa). Sąd wskazał, iż w razie wniesienia sprzeciwu

od orzeczenia kolegium, złożony wniosek zastępuje pozew. Odrzucenie pozwu powinno w tym przypadku nastąpić bez jakichkolwiek dalszych czynności i bez żadnych postępowań wyjaśniających. Nie jest dopuszczalne sprostowanie przez sąd lub doprecyzowanie określenia strony pozwanej, bo brak pierwotny i nieusuwalny pozwu nie może być sanowany podczas procesu. W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. odrzucił pozew.

Na powyższe postanowienie Sądu Rejonowego powódka złożyła zażalenie, które zostało oddalone postanowieniem z dnia 5 listopada 2012 r. Sądu Okręgowego w G., który podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji.

Postanowienie Sądu Okręgowego zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódkę, która zaskarżyła je w całości. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzuciła naruszenie przepisów:

- art. 80 ust. 2 w zw. z art. 78 ust. 2 u.g.n. w zw. z art. 391 § 1 i art. 397 § 2 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd badania prawidłowości oznaczenia strony pozwanej poprzez ocenę jedynie literalnego brzmienia wniosku powoda z dnia 23 lipca 2010 r. do Samorządowego Kolegium Odwoławczego (o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego wskazana w wypowiedzeniu Prezydenta Miasta G. z dnia 31 maja 2010 r. jest uzasadniona w innej wysokości), z pominięciem innych dokumentów i okoliczności wynikłych w toku poprzedzającego postępowanie sądowe postępowania przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym, a także oświadczenia powoda z dnia 30 lipca 2012 r. (pisma procesowego z uzupełnieniem braków pozwu), co doprowadziło do uznania, iż w sprawie po stronie pozwanej zachodzi brak zdolności sądowej i w konsekwencji przyjęcie, iż uzasadnione było odrzucenie pozwu a zażalenie powoda na postanowienie o odrzuceniu pozwu było niezasadne;
- art. 70 § 1 i art. 67 § 1 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 397 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w sprawie zaszedł nieusuwalny - w trybie art. 70 § 1 k.p.c. - brak zdolności sądowej po stronie pozwanego, co spowodowało utrzymanie w mocy postanowienia odrzucającego pozew i oddalenie zażalenia powoda, a tym samym zamknęło powodowi drogę do

merytorycznego rozpoznania sprawy i dochodzenia przez powoda ochrony jego praw jako użytkownika wieczystego;

- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 397 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 70 § 1, art. 67 § 1 i art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. oraz art. 80 ust. 2 w zw. z art. 78 ust. 2 u.g.n., poprzez brak wyjaśnienia w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia oraz odniesienia się do zarzutów powoda zawartych w zażaleniu, co uniemożliwia kontrolę kasacyjną zaskarżonego orzeczenia.

Powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 12 września 2012 r., ewentualnie uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Użytkownik wieczysty, zgodnie z art. 78 ust. 2 u.g.n., może zakwestionować istnienie przesłanek do aktualizacji opłaty rocznej przez złożenie wniosku do samorządowego kolegium odwoławczego o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Wniosek składa się przeciwko właściwemu organowi (art. 78 ust. 3). Od orzeczenia kolegium właściwy organ lub użytkownik wieczysty mogą wnieść sprzeciw, którego wniesienie jest równoznaczne z żądaniem przekazania sprawy do sądu powszechnego (art. 80 ust. 1 u.g.n.). W takim przypadku wniosek, o którym mowa w art. 78 ust. 2, zastępuje pozew (art. 80 ust. 2 u.g.n.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. postanowienie z dnia 25 maja 2007 r., I CSK 30/07, OSNC-ZD, nr B, poz. 33) wyjaśniono, że zmiana wysokości stawki opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste, czyli tzw. aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, następuje w wyniku zgodnych oświadczeń woli stron stosunku użytkowania wieczystego, tj. użytkownika wieczystego i właściciela, a jeżeli strony stosunku użytkowania wieczystego nie dojdą do porozumienia - na podstawie orzeczenia organu administracji lub sądu. W konsekwencji, stronami postępowania administracyjnego oraz sądowego w sprawie zmiany (aktualizacji) wysokości stawki opłaty rocznej za użytkowanie

wieczyste powinni być użytkownik wieczysty i właściciel nieruchomości, tj. Skarb Państwa - jeżeli nieruchomość jest przedmiotem jego własności, lub jednostka samorządu terytorialnego - jeżeli nieruchomość jest przedmiotem własności takiej jednostki. Przez „właściwy organ”, o którym mowa w przepisach art. 78 ust. 1, 3 i 4, art. 79 ust. 2 i 6, art. 80 ust. 1 u.g.n., należy więc rozumieć, jeżeli nieruchomość jest własnością Skarbu Państwa, jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w zakresie gospodarowania nieruchomościami, którą, zgodnie z art. 11 ust. 1 u.g.n., jest starosta (w myśl art. 4 pkt 9b¹ przepis art. 11 ust. 1 u.g.n. stosuje się także do prezydenta miasta na prawach powiatu), a jeżeli nieruchomość jest własnością jednostki samorządu terytorialnego, organ tej jednostki powołany do jej reprezentowania w zakresie gospodarowania nieruchomościami; zgodnie art. 11 ust. 1 u.g.n. jest nim jej organ wykonawczy; według art. 11a ust. 3 w zw. z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jedn. tekst: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) takim organem gminy jest m.in. prezydent miasta. W sprawach dotyczących zmiany wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste wspomniany „właściwy organ” powinien więc reprezentować podmiot będący właścicielem nieruchomości, czyli Skarb Państwa lub określoną jednostkę samorządu terytorialnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 maja 2007 r., I CSK 30/07 oraz z dnia 8 stycznia 2009 r., I CSK 263/08, niepubl.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ujawniła się rozbieżność w odniesieniu do oceny sytuacji, gdy we wniosku użytkownika wieczystego skierowanym do samorządowego kolegium odwoławczego, złożonym na podstawie art. 78 ust. 2 u.g.n., wskazano odpowiedni organ jednostki samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa, zamiast, prawidłowo, samą jednostkę samorządu terytorialnego lub Skarb Państwa, którym przysługuje zdolność sądowa. W postanowieniu z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 681/08 (niepubl.) Sąd Najwyższy przyjął, że nie ma podstaw do uznania, że art. 80 ust. 1 u.g.n. stanowi przepis szczególny w stosunku do art. 64 k.p.c. w zakresie dotyczącym kwestii zdolności sądowej w procesie wszczętym w sprawie aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej. W konsekwencji, przyjęto w rozpoznawanej sprawie, że będący organem wykonawczym miasta na prawach powiatu (gminy) Prezydent

Miasta nie ma zdolności sądowej (art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.) także w sprawie wszczętej przez użytkownika wieczystego w związku z aktualizacją opłaty rocznej. Nadto, że brak zdolności sądowej nie może być uzupełniony na podstawie art. 70 k.p.c. przez wstąpienie do udziału w sprawie podmiotu posiadającego tę zdolność w miejsce podmiotu nieposiadającego zdolności sądowej. Ponieważ brak zdolności sądowej odnosi się do podmiotu będącego stroną procesową, to konieczną przesłanką uzupełnienia tego braku jest zachowanie tożsamości stron, a więc takiego stanu rzeczy, w którym zarówno przed uzupełnieniem, jak i po uzupełnieniu braku zdolności sądowej stroną pozostaje ta sama jednostka. W konsekwencji, przyjął, że wskazanie jako strony postępowania Prezydenta Miasta wykluczało możliwość zmiany pierwotnie wskazanej strony i wprowadzenie w jej miejsce jako strony do postępowania zupełnie innego podmiotu, Skarbu Państwa, posiadającego zdolność sądową. Ubocznie także zauważył, że przepis art. 350 k.p.c. dotyczy prostowania omyłek sądu. Sprostowanie omyłek dotyczących oznaczenia stron jest możliwe jedynie wówczas, gdy są one następstwem niestaranności sądu. Na podstawie art. 350 k.p.c. nie może natomiast dochodzić do podmiotowego przekształcenia powództwa, z obejściem właściwych przepisów (art. 194-198 k.p.c.). Zmiana oznaczenia strony na podstawie art. 350 k.p.c. jest możliwa jedynie wtedy, gdy w sentencji orzeczenia sąd oznaczył stronę niezgodnie z zebrany w sprawie materiałem. Jest ona zatem niedopuszczalna wówczas, gdy powód wskazał jako stronę pozwaną osobę nieposiadającą zdolności sądowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1998 r., II CKN 817/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 16 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1982 r., II CZ 122/82, niepubl.). Z kolei w postanowieniu z dnia 25 maja 2007 r., I CSK 30/07 (OSN-ZD 2008, nr 2, poz. 33) Sąd Najwyższy, w podobnym stanie faktycznym argumentował, że powód, na którym ciąży obowiązek oznaczenia strony pozwanej, może uściślić jej oznaczenie, jeżeli nie prowadzi ono do naruszenia tożsamości stron, a mylne oznaczenie w pozwie strony pozwanej nie daje podstawy do odrzucenia pozwu, gdy z przebiegu sprawy widoczne jest, kogo powód miał zamiar pozwać. Sprecyzowanie oznaczenia pozwanego w ten sposób, że jest to Skarb Państwa, za który działa prezydent miasta, w okolicznościach sprawy nie prowadziło do zmiany tożsamości podmiotu pozwanego i było dopuszczalne tak w świetle art. 130 § 1

k.p.c., jak i art. 199 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2004 r., I CK 342/03, nie publ., i z dnia 24 września 2004 r., I CK 131/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 156 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1998 r., II CKN 817/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 16 i z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 139/06, nie publ.). Podobnie w postanowieniu z dnia 8 stycznia 2009 r., I CSK 263/08 Sąd Najwyższy zajmując się podobną kwestią przyjął, że mimo brak precyzji w oznaczeniu strony, istotne jest, że z przebiegu postępowania przed samorządowym kolegium odwoławczym nie było wątpliwości, że prezydent miasta występował jako reprezentant Skarbu Państwa, czyli, że drugą stroną był w istocie Skarb Państwa – prezydent miasta. W tej sytuacji nieścisłości we wskazaniu strony pozwanej mogły być usunięte przez sąd z własnej inicjatywy. Mógł on sam dokonać prawidłowego określenia strony pozwanej, oznaczyć ją jako Skarb Państwa - prezydenta miasta (art. 67 § 2 k.p.c.; sytuacja ta jest znacznie bliższa rozważanej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 1974 r., II CR 685/73 (OSNC 1975, nr 1, poz. 10) i wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1998 r., II CKN 817/97 (OSNC 1999, nr 1, poz. 16) oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 139/06 (LEX nr 196953) niż w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2001 r., III CZP 10/01 (OSNC 2001, nr 10, poz. 147), albo wezwać powodową spółkę do sprecyzowania oznaczenia strony pozwanej (art. 70 § 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy, w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną, przychyliła się do tego nurtu orzecznictwa, według którego po przekazaniu do sądu powszechnego sprawy wszczętej wnioskiem użytkownika wieczystego złożonym na podstawie art. 78 ust. 2 u.g.n., w którym nie wskazano jako strony właściciela nieruchomości, tj. właściwej jednostki samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa, lecz, zgodnie z art. 78 ust. 3 u.g.n., organ właściwy do reprezentowania tych osób prawnych, nie zachodzi konieczność odrzucenia pozwu z tej przyczyny, że występuje w sprawie nieusuwalny brak zdolności sądowej po stronie pozwanej. Należy w pierwszej kolejności wziąć pod uwagę specyfikę przewidzianej w przepisach u.g.n. procedury kwestionowania wypowiedzenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego polegającej na tym, że następuje to w postępowaniu o mieszanym charakterze, w pierwszej fazie w postępowaniu administracyjnym,

przed samorządowym kolegium odwoławczym, a następnie dopiero, w fakultatywnym postępowaniu przed sądem powszechnym. Regulacje zawarte w u.g.n. są ukierunkowane na określenie samego mechanizmu rozstrzygnięcia sporów związanych z aktualizacją opłaty rocznej, a nie na szczegółowe określenie warunków formalnych uruchomienia i prowadzenia tej kontroli, które są poddane szczegółowym regulacjom zawartym w kodeksie postępowania administracyjnego – w zakresie postępowania przed samorządowym kolegium odwoławczym - i kodeksie postępowania cywilnego – w zakresie postępowania toczącego się przed sądem powszechnym. Poza tym, z powołanych na wstępie rozważań orzeczeń Sądu Najwyższego wynika, że istnieje od lat nieusuwana przez ustawodawcę rozbieżność pomiędzy treścią ustawy, tj. art. 78 ust. 3 u.g.n. - wymagającym wskazania we wniosku kierowanym do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego organu - a wykładnią tego przepisu przyjętą w orzecznictwie, według której stroną postępowania w sprawach o aktualizację opłaty nie jest organ, lecz właściciel nieruchomości - jednostka samorządu terytorialnego lub Skarb Państwa. Artykuł 78 ust. 3 u.g.n. nakazuje więc we wniosku wskazać właściwy organ a nie stronę, tak jak to przewidują przepisy procedury cywilnej, wymagając w art. 187 § 1 w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c. oznaczenia strony w pozwie. W sprawie cywilnej wskazanie organu uprawnionego do reprezentowania osoby prawnej jest wtórne i poddane odrębnej regulacji przewidzianej w art. 67 - 71 k.p.c., zmierzającej do zagwarantowania udziału w sprawie właściwego organu osoby prawnej będącej stroną postępowania. Uwzględniając powyższe w sprawie zainicjowanej wnioskiem, o którym mowa w art. 78 ust. 2 u.g.n., w którym wskazano uprawniony organ zgodnie z wymaganiem przewidzianym w art. 78 ust. 3 tej ustawy, ustalenie strony pozwanej, tj. czy jest nią wskazany organ, czy też osoba prawna (jednostka samorządu terytorialnego, Skarb Państwa), do reprezentowania której jest uprawniony wskazany organ, powinno nastąpić na podstawie analizy całokształtu okoliczności poprzedzających przekazanie sprawy do sądu powszechnego przy uwzględnieniu istnienia ułomnej regulacji przewidzianej w art. 78 ust. 3 u.g.n., niedostosowanej do specyfiki postępowania sądowego. W razie zaś wątpliwości co do tego, kto jest stroną pozwaną w sprawie, strona (użytkownik wieczysty) powinna zostać wezwana do

wyjaśnienia istniejących w tym zakresie wątpliwości w drodze odpowiedniego zastosowania art. 70 § 1 w zw. z art. 199 § 2 k.p.c. Odrzucenie pozwu może nastąpić wówczas, gdyby użytkownik wieczysty, który złożył wniosek przewidziany w art. 78 ust. 2 u.g.n. jednoznacznie stał na stanowisku, że stroną pozwaną nie jest właściciel nieruchomości dokonujący wypowiedzenia (jednostka samorządu terytorialnego lub Skarb Państwa), lecz jej organ, jako odrębny od osoby prawnej podmiot (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2001 r., III CZO 10/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 147). Można też bronić stanowiska, że skoro art. 78 ust. 3 u.g.n. wymaga wyłącznie wskazania właściwego organu, to uczynienie zadość temu wymaganiu oznacza li tylko wskazanie organu, a nie strony, która powinna występować w dalszym postępowaniu, a w konsekwencji udział właściciela nieruchomości reprezentowanego przez ten organ w postępowaniu przed samorządowym kolegium odwoławczym przesądza o tym, kto jest stroną tego postępowania, a następnie postępowania wywołanego przekazaniem sprawy do sądu powszechnego. Rygorystyczna wykładnia zakładająca, że samo wskazanie we wniosku, o którym mowa w art. 78 ust. 2 u.g.n., właściwego organu przesądza definitywnie o tym, że to ten organ a nie osoba prawna, do reprezentowania której organ ten jest uprawniony, jest stroną postępowania sądowego prowadziłyby do skutków, których nie można zaakceptować przy uwzględnieniu norm konstytucyjnych, gwarantujących prawo do sądu oraz zawierających zasadę zaufania obywateli do państwa, której źródłem jest zasada demokratycznego państwa prawnego. Trafnie bowiem wskazano w uzasadnieniu skargi kasacyjnej, że konsekwencją zachowania użytkownika wieczystego, który złożył wniosek spełniający wymagania określone w art. 78 ust. 3 u.g.n. byłoby zamknięcie drogi sądowej do zbadania zasadności aktualizacji opłaty rocznej i to w sytuacji, w której doszło do skutecznego uruchomienia pierwszego etapu tej kontroli przed samorządowym kolegium odwoławczym.

W sprawie, w której wniesiono skargę kasacyjną, podstawą odrzucenia pozwu było wyłącznie to, iż wnioskodawca wskazał we wniosku Prezydenta Miasta G., który nie posiada zdolności sądowej. Ustalenie to nastąpiło jednak bez uwzględnienia, że we wniosku inicjującym to postępowanie i zastępującym pozew nie określono Prezydenta Miasta G. jako strony postępowania, lecz jedynie

wskazano, że jest to właściwy organ, według art. 78 ust. 3 u.g.n. Sąd nie uwzględnił także, iż z okoliczności związanych z przebiegiem postępowania przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym, wynikało, że w postępowaniu tym brała udział Gmina Miasta G. reprezentowana przez jej Prezydenta, która także złożyła sprzeciw od orzeczenia Samorządowego Kolegium Odwoławczego w G. z dnia 11 czerwca 2012 r. Wreszcie Spółdzielnia Mieszkaniowa „K.” w piśmie z dnia 30 lipca 2012 r. jednoznacznie wskazała, że stroną postępowania jest Gmina Miasta G.

Z tych względów, uznając zasadność zarzutów naruszenia art. 70 § 1 i art. 67 § 1 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 397 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w sprawie zaszedł nieusuwalny w trybie art. 70 § 1 k.p.c. brak zdolności sądowej po stronie pozwanej, na podstawie art. 398¹⁶ i art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.